la humanitat

Fundador: LLUIS COMPANYS

ANY VII
Núm. 1955

Redacció i Administració: Rda. Universitat, 25, pral. Telèfon 22122 — imprenta: TALLERS, 48 bis.-Tel. 14446

DIJOUS, 2 DE JUNY DEL 1938

PREU: 30 CENTIMS

LA SALVATJADA DE GRANOLLERS

EL MOMENT POLITIC I DIPLOMATIC A LONDRES

«L'aviació de la República no bombardeja ciutats obertes», digué Azcàrate a Halifax

DOS MILIONS I MIG PER A RETIRAR ELS «VOLUNTARIS»

Londres, 1. (Per telèfon). — La salvatjada de Granollers ha causat una onada d'indignació a Anglaterra i és molt probable que el Govern es vegi obligat a prendre mesures per tal d'aconseguir que els rebels abandonin aquests procediments. Com que Mr. Eden va dir, el mes de febrer, que tenia un pla per ésser presentat als Governs interessats i fins ara no s'ha fet res en absolut, la culpa que continuïn aquestes salvatjades és carregada al Govern. Es comprèn perfectament que en el territori de la República la gent s'indigni quan Mr. Chamberlain diu a la Cambra que espera que tant el Govern com els rebels deixaran de bombardejar poblacions obertes i indefenses. Mr. Chamberlain sap perfectament que fa molt de temps que el Govern de la República no ho fa, i la visita que ahir va fer l'ambaixador senyor Azcàrate a lord Halifax estava relacionada precisament amb això.

*

Ahir, a la sessió del Comitè de No Intervenció, es va tornar a parlar de la retirada de voluntaris i es va assenyalar que, en lloc del milió de lliures esterlines que s'havia calculat en principi, caldran uns dos milions i mig, la qual cosa sembla indicar que el Comitè sap que hi ha molts més italians i alemanys a Espanya del que es pensava. Els russos s'han negat a pagar aquestes despeses, però han cedit en un punt i estarien disposats a sufragar un percentatge de les despeses de les comissions, si bé la retirada de voluntaris propis l'haurien de pagar els governs d'Alemanya i d'Itàlia.

*

L'actitud dels Sindicats d'Enginyers i de Metal·lúrgia ha causat molt bona impressió, car han indicat a Mr. Chamberlain que no estan d'acord amb la seva política estrangera i que no cooperaran al rearmament britànic si el Govern no els dóna paraula que aquest armament serà emprat només que en defensa de les democràcies.

L'ENTREVISTA HALIFAX-AZCARATE

Londres, 1. — L'ambaixador d'Espanya en aquesta capital, senyor Azcàrate, s'ha entrevistat amb el ministre de Relacions Exteriors, lord Halifax, en el Foreign Office.

El senyor Azcàrate ha cridat l'atenció del ministre britànic sobre la greu situació creada per la represa dels bombardeigs aeris rebels efectuats contra les poblacions civils de la reraguarda republicana.

L'ambaixador espanyol ha posat de relleu que, des del febrer últim, el Govern de la República s'ha abstingut d'efectuar cap acció de represàlia, confiant que s'anava a procedir a una intervenció internacional encaminada a evitar la repetició de tals barbaritats.

Els elements diplomàtics ben informats diuen saber que lord Halifax assegurà al senyor Azcàrate que el Govern anglès continuarà fent ús de tota la seva influència per tal de posar fi als bombardeigs aeris de les poblacions civils.

Es rebutjat un violent atac enemic, de dues hores de durada, contra les nostres posicions de La Pobla de Segur

Dotze avions facciosos abatuts en un combat aeri en el qual n'hem perdut cinc

Un altre vaixell anglès enfonsat per l'aviació facciosa

Comunicat d'anit passada del Ministeri de Defensa Nacional:

EXERCIT DE TERRA:

FRONT DE L'EST. — Amb intens ajut d'artilleria, els facciosos han atacat les nostres posicions immediates a Pobla de Segur i han estat rebutjats després de dues hores de lluita, en la qual els assaltants tingueren un extraordinari nombre de baixes.

FRONT DE LLEVANT. — Els facciosos han continuat la seva intensa pressió. Es combat aferrissadament als diversos sectors.

A les proximitats de Pobla de Valverde, l'enemic ha ocupat els vèrtexs Portillejo i Las Bastiosas.

Al sector de Valbona, les tropes lleials han recuperat les posicions de Cencerrosos i El Coso. Els rebels han contraatac, ajudats per gran massa d'aviació, i han aconseguit tornar a ocupar-les.

Han fracassat rotundament en els seus repetits i intensíssims aatacs, amb ajut d'aviació i tancs, al vèrtex Morron, i han sofert un terrible càstig.

L'AVIACIO REPUBLICANA HA ENTAULAT COMBAT AMB GRAN NOMBRE D'APARELLS ITALO-ALEMANYS QUE BOMBARDEJAVEN LES NOSTRES POSICIONS I HA ACONSEGUIT ABATRE'N DOTZE. NOSALTRES N'HEM PERDUTS CINC, TOTS ELS QUALS HAN CAIGUT A LES NOSTRES LINIES. HAN RESULTAT QUATRE PILOTS FERITS I UN D'ILLES.

Davant la dura derrota soferta, els altres avions facciosos han fugit.

FRONT D'ANDALUSIA. — Al sector de Porcuna, les nostres forces han realitzat un avanç de dos quilòmetres de profunditat, i s'han ocupat posicions entre Porchena i Martínalcàide.

Als altres fronts, sense notícies d'interès.

*

En una de les agressions intentades abans-d'ahir contra València, un dels avions rebels aconseguí sobrevolar la zona portuària, on llançà algunes bombes que provocaren l'enfonsament del mercant anglès "Penthanes London".

EL COR DE MAURRAS

per A. ROVIRA I VIRGILI

Dies enrera vam comentar ací el viatge de Charles Maurras al bocí occidental de Catalunya ocupat pels franquistes de dos mesos ençà. Al cap de molts dies d'haver-ne tornat, el viatger ha publicat les seves impressions a «L'Action Française». I aquestes impressions ens mostren que la visió d'una Catalunya envaïda pels soldats de Franco ha fet mal al cor provençal del teoricista de la monarquia.

«En Catalogne» s'intitula l'article de Maurars, aparegut el dia 21 del mes de maig. Un article llarg, amb més d'una columna i mitja de lletra atapeïda. I encara no era acabat. «A suivre», deia sota de tot. Fins ara, però, no ha seguit pas.

¿Es que l'articulista s'ha penedit de l'expressió cordial dels seus sentiments vers Catalunya, o és que ha rebut un reny dels agents franquistes que pul·lulen en el seu diari?

No ho sabem. Però nosaltres, que esperàvem l'acabament de les impressions de Maurras per a comentar-les, ens decidim a comentar-ne avui aquesta primera part que encara no ha tingut continuació.

Cas ben interessant!

Heus ací Charles Maurras que, convidat pels facciosos, fa una visita a les comarques aragoneses i catalanes dominades pels rebels. L'acompanyen dos correligionaris seus posats al servei de Franco: Maxime Réal del Sarte i Pierre Héricourt. Li fan els honors de la casa dos militars franquistes: el general Moscardó i el coronel Gazapo. Veu tropes, material bèl·lic, ruïnes, places d'armes. Rep l'homenatge d'àpats, discursos i salutacions.

I bé: en posar-se a escriure les seves impressions, Maurras pensa tot seguit en Catalunya, i només en Catalunya.

«No és pas sense una veritable punyida de cor, doblada d'un immens rumor de joves i vells records, que després dels darrers poblets d'Aragó vaig trobar-me en terra catalana...» Així comença l'article de Charles Maurras.

Es el provençal, el germà del català, qui sent una punyida al cor en trobar-se damunt la Catalunya envaïda per l'enemic. Aleshores, el reaccionari, el monàrquic, l'antidemòcrata, el teoricista, calla per a escoltar dins d'ell mateix la veu de la sang i de la llengua.

«Catalunya — segueix dient — és per a tot fill espiritual de Mistral, una prolongació de Provença. Els catalans són «germans» allunyats que, de molts d'anys ençà, saludem ritualment, la copa a la mà: aquesta copa d'argent que d'ells ens vingué...»

I Maurras confessa que allò que va veure en la seva visita, era ben poca cosa al costat del «murmuri interior magistral», o sia el record dels famosos versos on Frederic Mistral canta la germanor de Provença i Catalunya.

Davant aquest fort i lliure batec del cor de Maurras — endurit i empedreït pels seus inhumans dogmes polítics — nosaltres volem oblidar per un moment la seva tossuda defensa dels facciosos espanyols, enemics de Catalunya — de la llengua, l'esperit, la cultura i l'ideal catalans — i constatem que si el Maurras intellectual està contra nosaltres pel seu reaccionarisme, el Maurras cordial se sent encara prop nostre pel seu provençalisme.

UN ALTRE HEROI

Tots els partits tenen els seus herois, els uns anònims, i els altres, de més relleu; però s'escau que tots els partits també tenen, entre aquesta munió de combatents, un tipus que és com la cristal·lització de les virtuts del Partit. Tots els que cauen són igualment dignes del nostre record i de la nostra estima. Per a Esquerra Republicana de Catalunya l'heroi més digne serà sempre el soldat desconegut.

Però com que es tracta de donar forma concreta a aquest heroisme anònim que, per a nosaltres, és l'únic, volem destacar, entre les rengleres dels herois d'altres partits, el nom del comissari Josep Borràs i Agustí, de la 131 Brigada, germà d'un altre heroi, Pasqual, morts tots dos al front de l'Est, en compliment de llur deure.

Josep Borràs pertanyia al Casal d'Esquerra Francesc Macià. Formà part d'aquell estol de joves idealistes i audaços que el 8 de setembre del 1936, en un capvespre encara brunzent d'odi i de revolta, deixaren la ciutat, les comarques, els camps i es dirigiren cap a terres d'Aragó per a defensar allí Catalunya. Per ell, empunyar les armes no era cap secret. El 6 d'octubre, el 19 de juliol, sempre que la seva presència havia estat requerida en nom de la Pàtria, havia posat la seva valentia al servei de la causa nacionalista, que era tota la seva il·lusió.

En vint mesos d'actuació al front, Josep Borràs no deixà mai el lloc de primera línia. Estigué sempre en lluita. La seva presència i el seu constant exemple contribuïen a donar més impuls al braç i més entusiasme al cor dels soldats de la seva Companyia. Josep Borràs era un germà gran per ells. L'estimaven tots i el respectaven. Ara l'enyoraran molt.

Borràs intervingué en tots els combats en què participà la gloriosa 131 Brigada de la Divisió Francesc Macià-Lluís Companys. Als combats del Baix Aragó; a la presa de La Puebla de Albortón, acció que possibilitava i decidia la conquista de Belchite; a les operacions que seguien a l'ofensiva facciosa del 9 de març... La superioritat evident de material que posseïa l'enemic no feia vacil·lar ni recular les forces que Josep Borràs tenia, com a comissari, a les seves ordres. Enmig de la pluja de metralla, Borràs alenava els soldats i els encoratjava a seguir en la defensa de les posicions amenaçades. Els soldats atenien les seves indicacions. I les atenien perquè Josep Borràs sabia predicar amb l'exemple.

Entre els nostres combatents a tots els fronts hi ha, indubtablement, una gran quantitat d'homes que tenen una energia, unes dots de comandament i una audàcia combativa exemplars. Josep Borràs era un d'ells. Posseïa, a més, una altra qualitat moral que servia de complement a la seva vitalitat física: l'optimisme, l'entusiasme, la bona fe. Tenia la convicció absoluta que els soldats de la seva Companyia no havien de fallar mai; que sabrien registrar a la història de les nostres llibertats nous capítols d'heroisme. Comptava amb això; hi comptava perquè els coneixia i, sobretot, perquè ell, Borràs, se sentia capaç de predicar amb l'exemple de cada dia.

Ara, l'han mort. Ha caigut al sector de Tremp, de cara a l'enemic, com cauen els braus. Si sempre Borràs es distingí pels seus dots combatius, aquestes s'havien redoblat en defensar la terra catalana, la terra que ell havia estimat i defensat tota la vida.

En retre un homenatge al nostre heroi, E. R. de C. i les Joventuts fan promesa que el seu sacrifici no serà estèril.

Patriòtica lletra dels marins republicans al President Companys

El President de la Generalitat ha rebut la lletra següent, a la qual ha correspost seguidament:

"Excm. senyor: Lluitant en terres catalanes per la llibertat d'Espanya i de Catalunya, els caps, oficials, classes i mariners d'aquesta brigada del meu comandament, saluden per mitjà de V.E. el gloriós poble català.

Visca la República. Visca la força armada de la República. Visca Catalunya. --- Segona Brigada de Marina, 56, en operacions. --- El major en cap, Rodolf Bosch."

POLÍTICA DE CATALUNYA ENFORA

Granollers, víctima dels alemanys

(Del nostre corresponsal diplomàtic, NICOLAU M.ª RUBIO)

Alemanya ha anat al Comitè de No Intervenció amb el secret desig d'impedir-hi els progressos del pla britànic de recollida... i retirada de forces estrangeres. Itàlia, pel seu costat, hi ha anat amb l'obligació de defensar aquest pla britànic, condició bàsica de la validesa de l'acord anglo-italià que Mussolini no es vol deixar perdre.

Com que Alemanya no pot aparèixer a Londres en desacord públic amb Roma (perquè de la solidesa aparent de l'eix n'espera encara molts de fruits al Danubi), el delegat alemany al Comitè de No Intervenció s'ha vist forçat de seguir públicament la política del delegat italià favorable al criteri anglès.

Però Alemanya s'ha reservat secretament de satisfer el seu desig secret, que és, com hem dit, de posar obstacles al pla d'assossegament general dels anglesos. I així, mentre fa la mansa al Comitè de No Intervenció, està creant fora d'ell, tots els incidents turbulents que pot, amb el fi d'enfondir encara mes les ferides de la guerra d'Espanya.

Un d'aquests atemptats alemanys ha estat el de Granollers, exemple horrible d'assassinat en massa, comès en fred i en nom de la raó d'estat. El control germànic sobre l'aviació de Franco, incloent-hi els aparells italians, explica que els atemptats hagin pres una forma sistemàtica en el curs dels darrers dies.

Contra aquesta metzina alemanya, el nostre antídot es troba en l'acció amistosa del Govern anglès. Berlín, mal psicòleg, havia cregut que les bones relacions entre Barcelona i Chamberlain s'havien refredat del tot després de certs incidents diplomàtics i de cert llenguatge periodístic que nosaltres no hem aprovat. Per sort, Berlín veurà aviat que s'ha equivocat un cop més.

París, 1er. de juny del 1938. (Per conferència telefònica.)

antena

No és mai sobrer de repassar, de tant en tant, textos vells. Aquesta nostra afecció ens ha posat davant dels ulls un Diari de Sessions del Parlament de Catalunya, data 14 de desembre del 1933. S'hi reporta la sessió haguda el dia anterior i en la qual un diputat d'Esquerra Republicana de Catalunya, després de dedicar un record als màrtirs Galan i Garcia Hernàndez, demanava l'adhesió de les minories republicanes.

*

Com que l'ex-Lliga Catalana s'havia declarat hàbilment republicana, Ventosa i Calvell s'alçà i intervingué, naturalment, no pas per a fer-se comptar entre els qui homenatjaven les dues grans figures republicanes, sinó per a ferir-les amb la seva oratòria freda i calculadora.

El líder parlamentari regionalista va aprofitar la proposició de l'Esquerra per a deixar ben marcada la posició conservadora, democràtica i legalista (?) del seu partit. Perquè els ex-lligaires sempre han mostrat el seu punt de deixar ben sentades les coses; sempre han estat una gent que han tirat per a la Història.

(PASSA A LA PAGINA TERCERA)

Del meu bloc de notes

Els catalans de la 43 Divisió

«ORDRE DE TIRAR PEDRES EN LLOC DE BOMBES... I L'ENEMIC FOU NOVAMENT REBUTJAT»

No sóc partidari, en l'actualitat, dels escrits que podríem anomenar bèl·lics, però ja que tothom s'atreveix a voler assabentar el poble de Catalunya de la gesta que està realitzant fa dies la 43 Divisió, crec que puc orientar, amb més autoritat que molts d'altres, del que ha succeït aquests dies passats a l'Alt Aragó, al Pirineu central. Reproduiré solament una relació de fets des que va començar la retirada i que vaig dedicar a un camarada de la CGT, de França.

Dit sigui de passada, la Divisió és composta per un elevat percentatge de catalans, encara que un determinat sector de la Premsa ho hagi volgut ometre o oblidar. Hi ha catalans com el qui ha escrit les presents ratlles, les quals voldria que fossin, junt amb el telegrama que fa tres dies va dirigir al President Companys un grup de fills de Catalunya, de la 72 Brigada Mixta, una prova més de llur valor i lloc d'honor en defensa de les llibertats catalanes, un xic minvades. En conclusió, el valent i coratjós tinent coronel Antoni Beltran sap que compta amb uns i altres.

C. A. P.

Heus ací el que jo anotava aleshores, entre altres coses, en el bloc de notes (1):

«Dia 13 de març. — Rellevament de primera línia i ocupació de la de reserva. Neguit per l'ofensiva enemiga al sud de l'Exèrcit de l'Est.»

Tres dies després vaig escriure:

«Comissaris i oficialitat dirigeixen sengles al·locucions a la tropa, a fi i efecte de donar-li una explicació detallada de les adverses lluites del front, com a complement dels comunicats de guerra que publica la Premsa, i notificació exacta del front present. Vaig adreçar-me també als companys davant la invitació del Comissariat. Moral excel·lent.»

El nostre front era extremadament sinuós i jo estava endinsat més enllà del riu... i passat el poble de..., que té estació ferroviària, de la via que uneix Osca i Jaca.

De cop i volta, el dia 27, rebérem l'ordre urgent de retirar-nos a la vora esquerra del riu... i formar allí la vigilància. Poques hores després eren volats els ponts que permetien traspassar tranquil·lament el riu pirinenc, d'aigua fresca i cristal·lina. Aquest retrocés de la primera línia va ésser la primera etapa de les que van seguir. Avui, deu quilòmetres; demà, sis; demà passat, vuit; i així successivament fins a arribar, al cap d'una setmana escassa, a establir el nou front a l'altre riu que baixa paral·lelament al ja esmentat primer, dels cims rocosos semicoberts de neu i que quasi amoroseixen els tres mil metres.

Hom observava en la cara de tots el dolor que ocasiona l'abandonar un terreny que haviem guanyat amb els nostres fusells, i ara, obeint ordres superiors ens retiràvem ordenadament, caminant de nit i restablint un nou front cada dia. La retirada fou prevista en el més mínim detall. Ni un engranatge de rellotgeria ho hauria cronometrat millor; primer els queviures, les peces i la població civil; després, les màquines; i, últimament, la infanteria, amb algun paisà rerassagat o una família extremadament carregada de paquets, mocadors de farcells i criatures, que fugien espaordits en saber que al dia següent aquelles terres serien trepitjades per estrangers, moros i potser algun espanyol renegat.

En contemplar aquests paisatges tràgics, que manta vegades ha reproduït la premsa, els nostres soldats reaccionaven i volien girar-se per anar a la busca dels mercenaris franquistes i fer-los veure com nosaltres no retrocedim així com així. No en va som la majoria voluntaris, i sabem que les ordres, són ordres, i s'han de complir.

Durant aquests dies de tragí constant, l'aleshores comandant Beltran, no parava ni un moment. Donava les ordres que creia convenients durant les marxes, com també aconsolava la dissortada gent que abandonava la seva llar. Vaig sentir que deia. —Le prometo que no tardaremos mucho en volver a pisar estas montañas—, es dirigia a una dona que plorava.

Amb tot, haviem tingut alguna topada amb els feixistes que pretenien avançar més de pressa del que nosaltres els deixàvem, però això no comptava. Nosaltres consideràvem en el nostre interior, que per a retirar-nos calia combat.

Per fi els veritables combats començaren el dia 3 del següent mes. Aquell dia ja se'ns va dir el que es planejava. Resistir i res més que resistir, no podíem abandonar un terreny tan estimat i que haviem defensat i dilatat amb les preses de Biescas, Escuer, Arguiral, Casbas de Jaca i Orna de Gallego, durant un any i mig! Calia conservar-lo. Vam somrieure amb els llavis solament, les dents quedaren nerviosament serrades.

El's feixistes que intentaren un atac com el's dies precedents, tingueren un daltabaix. No esperaven una rèplica enèrgica com la que es varen trobar. Al dia següent, però, ja ens varen obsequiar amb metralla d'obús i de granada de morter de gran calibre. Vam aguantar estoicament aquella pluja de ferro i després vam rebutjar dos intents d'assalt amb bombes de mà. Aleshores comprengueren que calia emprar-se a fons per tal d'assolir l'objectiu, i a partir del migdia la seva artilleria tirava des de dos llocs diferents sobre la mateixa posició fent foc creuat. El Comandament davant l'escassa fortificació que tenia la posició, uns simples parapets, va creure oportú donar l'ordre de retirada, abans de sacrificar alguns homes en una resistència inútil, davant la preparació artillera que es preveia. Fou abandonada dissimuladament a les quatre de la tarda i l'artilleria facciosa tirà fins en fer-ne de nit.

Com sigui que aquella nova situació de front era desavantatjosa per a nosaltres, a les dues de la matinada anàrem a ocupar noves posicions un xic més retardades. Eren més dominants i més enlairades. Amb la mà ja tocàvem les primeres neus. La Penya Muntanyera alçada com a avantguarda del Pirineu, amb aquelles parets verticals i altíssimes de roca viva, donava l'aspecte que es preparava per a constatar el valor i heroisme del nostre Exèrcit. Ella és el testimoni mut que transmetrà als segles venidors, del que fou capaç una Divisió aïllada davant de contingents quatre o cinc vegades superiors i dotats del més modern material bèl·lic.

Continuem llegint al meu bloc de notes:

«Dia 6 d'abril. — Pèrdua dels contraforts avançats de la posició de resistència, després d'una lluita defensiva que, en certs moments, agafà el caire d'heroica, i que va durar tot el dia. Un obús cau a uns metres d'on estava jo. Aquells que ja no els trobarem, i un amic perdut per sempre més.»

Per aquell qui no ha escrit aquestes ratlles, quan encara li resta el nerviosisme dels combats sostinguts, no les capeix en tot el seu abast. Les tres primeres paraules ja ho diuen tot per a mí: «Pèrdua dels contraforts», vol dir que, en fer-se dia, l'artilleria tirà continuament fins a les deu del matí, amb foc combinat de vuit morters del 81, distribuïts en diferents llocs. Les bateries roncaven des de llocs distints.

Allò fou un cos a terra constant. Els intèrvals d'explosió a explosió eren aprofitats per a construir, de mica en mica, l'abric de protecció corresponent. El morter, però, exigia una extremada atenció, car calia que no et sorprengués quan ja el tenies a sobre. Per fi, doncs, com he dit abans, aquest primer preparatiu acabà a les deu. El terreny quedà materialment sembrat d'embuts i metralla. Sortosament ens en vàrem sortir barat, vuit baixes: un mort i set ferits lleus. Del primer vàrem trobar sols el fusell, tan picat de la metralla que semblava el rastre que deixa la verola. L'obús el va tocar de ple. Aquesta pèrdua ens preparà per al combat que es preveia.

Efectivament, ens avisen que l'enemic pujava per tal d'arrabassar-nos la posició. Era un lloc dominant i fàcil de defensar, si no hi hagués hagut cap arbre; però davant teníem una munió de pins-avets que ens privava d'albirar l'enemic més enllà dels 20 o 30 metres. Feia poc que guarniem aquella fortalesa de la 43 Divisió, i tots els esforços havien estat emprats per a construir els imprescindibles parapets. Els arbres hi eren tots, no ens fou possible fer l'aclariment corresponent a una posició defensiva.

Ens preparem per a la lluita. Es fa la distribució de les bombes de mà i munició, i es dóna l'ordre d'aguantar i no abandonar fins a nova ordre.

El meu bloc diu: «...després d'una lluita defensiva, que en certs moments va agafar el caire d'heroica»... Què vol dir això? Senzillament, que atacaren una vegada, dues, tres i quatre amb contingents superiors vuit o deu vegades al nostre; però gràcies a la serenitat de tots i les condicions favorables del terreny, foren una, dues, tres i quatre vegades rebutjats. El quart no va ésser el darrer atac d'aquell dia. Una hora després emprenien la pujada amb noves forces de refresc i amb un nombre superior a les altres vegades. Igual com abans, les bombes de mà entraren en joc. Eren el factor decisiu. Va resultar, però, que a mig combat, aquestes ens fan figa, o sigui que se'ns acaben. ¿Com omplir aquest buit? Les sol·licitades al tren de municionament trigarien a arribar encara i les que ens havien facilitat abans ja eren acabades. Si ens haguessin avisat que havien d'atacar tantes vegades ens hauriem preparat per a rebre'ls com calia. En cosa d'uns segons va córrer, oh miracle!, l'ordre de tirar pedres en lloc de bombes i... l'enemic fou novament rebutjat. La nostra gesta ens va enorgullir de tal manera, que en el nostre pensament ja imaginàvem la posició inexpugnable. Un fet ens causava dolor. Un veí i gran amic meu, de cop i volta em notifica que està ferit, posant-se al mateix temps les dues mans creuades al pit; immediatament el faig asseure, ho fa i ja va quedar inanimat. Fou una bala explosiva al mig del pit.

A les forces legionàries i navarreses que atacaven no els va passar desapercebuda la seva retirada ridícula, i reunint nou estol de forces de refresc, atacaren llavors per tres llocs diferents. La resistència fou inútil i els rocs no valgueren aquella vegada per res. Arribàrem al cos a cos i davant la superioritat de l'enemic fins aleshores gairebé ignorada, es donà l'ordre de retirada i reunió al pròxim «cerro». En caure la tarda, a mitja claror, ens retiràvem, i poguérem burlar el foc de «caça» que realitzava l'enemic des de llur nova posició, al mateix temps que es posava a cantar el seu clàssic «Cara al sol con la camisa negra...». Mentre caminava abatut pel nerviosisme de tot el dia, pensava, em retiro satisfet d'haver-me comportat com a bon defensor de Catalunya. Ho podia dir orgullós, aquella posició els costava més de 300 baixes.

Al lloc assenyalat vaig arribar-hi junt amb altres tres, altres ja hi eren, estaven construint parapet. En faltaven ,però, més de la meitat de la meva secció. Per tal de desorientar l'enemic, cadascú havia escollit el camí més divers o més ben camuflat de les vistes. A dos quarts d'onze, tenia tota la secció reunida, menys dos que van ésser ferits durant la retirada i recollits pels companys. Es va distribuir la guàrdia corresponent i es devorà amb una gana famèlica, allò que la Intendència ens havia preparat.

Una hora després, solament hi havia els ulls de les sentinelles que es filtraven a través d'aquella nit negra com una gola de llop, mentre els companys dormien tranquil·lament i satisfets de la «feina» realitzada.

*

Entre les cantelludes crestes de la carena pirenenca, es destillen els primrs raigs solars. La neu brilla i contrasta amb la blavor del cel. Si fos per la natura, jo penso, que aquest dia està destinat a ésser de calma i repòs per a tothom. La calma i repòs durà fins a migdia, moment en què, de cop i volta, hom sent el dèbil xiulet característic de la granada de morter. Cos a terra i l'explosió corresponent. Un segon xiulet i explota més a la vora i... un tercer xiulet i cap a un parell de metres d'on estava jo i altres companys.

Estic ferit, la metralla m'ha tocat les dues cames i a la regió occipital del cap. De la cama dreta em sur un gavadal de sang, que uns companys procuren interceptar l'hemorràgia fent l'estrangulació corresponent. A partir d'aquest moment els ulls es comencen a emboirar fins a no veure-hi. Poc després perdia els sentits.

Hôpital de Vitré (Ille et Vilaine). 1 de maig del 1938.

(1) Com tinc per costum, i en benefici de tots, prescindiré dels noms de localitats.

BARCELONA

GOVERN DE CATALUNYA

EL PRESIDENT D'EUSCADI VISITA EL PRESIDENT DE CATALUNYA. — El President Companys va romandre tot el matí d'ahir al seu despatx oficial del Palau de la Generalitat, on treballà en la resolució de diversos assumptes. Més tard, va rebre la visita del President d'Euscadi, amb el qual celebrà una llarga entrevista.

A la tarda, S. E. va rebre les visites dels senyors Comorera, Closes i Miravitlles.

ORDRE DEL DEPARTAMENT D'ECONOMIA. — El «Diari Oficial de la Generalitat» publica una ordre del Departament d'Economia per la qual es prohibeix emprar per a la preparació dels platets anomenats «tapes» els articles alimentaris bàsics, com són: pa, ous, peix fresc, carn, verdures fresques, cigrons, mongetes, arròs, bacallà, llentilles i oli, per considerar tots aquests productes articles de primera necessitat.

VISITES AL CONSELLER DE CULTURA. — El conseller de Cultura, senyor Carles Pi i Sunyer, rebé ahir, entre altres, les següents visites:

Senyors Vlader i Latorre, de la Comissió organitzadora de l'homenatge a Pau Claris; doctor Riera i Punti, del Casal Català de Buenos Aires; senyor Angel Soto, pintor mexicà; escriptor Lluis Capdevila, i els diputats senyors Iria i Arnau i Cortina.

ES REUNI EL COMITE DEL CENTENARI DE FORTUNY.—El conseller de Cultura, senyor Carles Pi i Sunyer, va presidir una reunió del ple del Comitè del Centenari de Fortuny, en el qual s'acordà celebrar el proper dia 12 una sessió commemoradora de la data del naixement del célebre pintor català, com a acte inicial dels que es projecten organitzar amb motiu del Centenari.

També va presidir una reunió d'elements estudiantils per a tractar d'assumptes relacionats amb la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya.

GOVERN DE LA REPUBLICA

REUNIO DE COMISSIONS. — Ahir al matí va reunir-se la Comissió de Suplicatoris, presidida pel senyor Baeza Medina, i amb assistència dels diputats Jàuregui, Vargas i Gené. Els reunits s'ocuparen de diversos expedients que té en estudi l'esmentada Comissió.

Amb el fi d'emetre el dictamen per a la concessió d'una pensió al malguanyat Angel Pestaña, també va reunir-se, presidida pel senyor Zulueta, la Comissió de Pensions.

LES CAUSES CELEBRADES EL PASSAT MES. — Al Ministeri de Justicia han facilitat una nota assabentant que en el decurs del mes passat els Tribunals Especials de Guardia han vist 417 causes, amb un total de 1.166 encartats. D'aquests foren absolts dos-cents quatre i els altres condemnats a diverses penes, entre elles seixanta a mort.

PI I SUNYER S'ENTREVISTA AMB SEGUNDO BLANCO. — El conseller de Cultura de la Generalitat, senyor Carles Pi i Sunyer, ha celebrat una extensa conferència amb el ministre d'Instrucció Pública, senyor Segundo Blanco.

INCREMENT DEL COOPERATIVISME. — Des del 19 de juliol del 1936, han sol·licitat la seva inclusió en el Registre de Cooperatives del Ministeri de Treball, les entitats següents:

Cooperatives agrícoles, 2.388; Cooperatives de consum, 680; i de treballadors i mixtes, 230. En total sumen 3.248, i prop de tres mil han estat inscrites.

EL RECARREC ARANZELARI.— Pel Ministeri de Finances i Economia ha estat disposat el recàrrec aranzelari que regirà el corrent mes de juny. Serà de 501'52 pessetes.

ORDRE PUBLIC

Miquel Figueres ha denunciat a la policia que havia estat víctima del robatori d'una cartera de la seva propietat, en la qual portava dues mil pessetes en bitllets.

—La policia va detenir, per indocumentat, Joan Clos, el qual passà a disposició del comissari general.

CAMISERIES
E. Roca Soldevila
CAMISES, CORBATES
BATES I GAVARDINES
PREUS BARATISSIMS
PORTAFERRISSA, 24 i 26
— FONTANELLA, 18 —

Ahir el Consell de Ministres aprovà un pla de reformes del servei diplomàtic i consular

Aprovació de nombrosos decrets corresponents a tots els ministeris

Sota la presidència del Cap del Govern, doctor Negrín, se celebrà ahir Consell de ministres.

La reunió constà de dues parts: una, que començà a les 11'15 del matí i acabà a les 2'30 de la tarda, i una altra que es perllongà des de les 5 fins a les 9'15 del vespre.

A la sortida, el ministre d'Instrucció Pública, senyor Blanco Gonzàlez, que actuava com a secretari per absència del ministre d'Agricultura, senyor Uribe, facilità als informadors la següent referència:

«El President del Consell i ministre de Defensa informà el Govern, com de costum, sobre la situació militar.

El ministre d'Estat, senyor Alvarez del Vayo, donà compte dels diversos aspectes de la política internacional, i a proposta seva el Consell aprovà un saver pla de reformes dels serveis diplomàtic i consular, que, a més de suposar un considerable estalvi de divises, tendeix, a través d'un reagrupament de llocs i funcions, a augmentar l'eficàcia del rendiment de la representació d'Espanya a l'exterior.

La major part del Consell es dedicà a l'examen i aprovació de diversos i nombrosos decrets de tots els departaments ministerials i al despatx de gran nombre d'assumptes de tràmit.»

AJUNTAMENT

UNA REPRESENTACIO DE L'AJUNTAMENT VISITA LES VICTIMES DE GRANOLLERS. — L'alcalde accidental senyor Josep Escofet, tan aviat com s'assabentà del bàrbar bombardeig feixista de que havia estat víctima la població de Granollers, i que tantes víctimes innocents ha ocasionat, trametè a l'Alcaldia d'aquella vila un telegrama pel qual trametia el més sentit condol en nom propi i de l'Ajuntament de Barcelona.

Ahir, al matí, el senyor Escofet, acompanyat del President de l'Assemblea Municipal, senyor Aragó, i d'una representació de l'Ajuntament, composta dels consellers senyors Pérez Combina, Gispert, Junyent, Molina, Martínez Cuenca, Baqués, Montlleó i Casacuberta, es traslladà a l'esmentada població per tal de visitar les víctimes i fer-se càrrec dels estralls ocasionats.

CRIDA ALS FAMILIARS D'UN TINENT I UN SOLDAT. — Es prega als familiars o amics del tinent Felip Alvarez i López, 64 Brigada Mixta, quart Batalló, i del soldat Félix Rico i Espinosa, 27 Divisió, 123 Brigada Mixta, 490 Batalló, que vulguin passar per la secretaria particular de l'Alcaldia per tal d'assabentar-los d'una qüestió que els interessa.

ROBES PER ALS COMBATENTS.— Relació de les quantitats rebudes per a la compra de robes destinades als combatents del Centre i Sud:

Suma anterior: 311.331'74 pessetes; J. D. A. 10; Ajuntament, Sindicat Agrícola, Col·lectivitat de Montbrió del Camp, 1.000. Total: 312.341'74 pessetes.

JUDICIALS

HA ESTAT IMPOSADA UNA MULTA DE CINC-CENTES MIL PESSETES AL COMITE D'EMPRESA DE LA FABRICA «VIUDA DE J. TOLRA». — El Tribunal Popular número 1 va suspendre les dues vistes que tenia anunciades per incompareixença del lletrat defensor dels acusats, i com sigui que l'absència de l'esmentat defensor no fou degudament justificada, el Tribunal acordà imposar-li la sanció de dues-centes pessetes de multa.

—Davant del Tribunal Popular número 2, es celebrà la vista d'una causa, per suposat delicte de desordre públic, contra Rita Pérez, Joaquima Recasens, Teresa Escayola i Júlia Pi. Les proves foren favorables a les acusades i la sala va absoldre els acusats.

—El Tribunal Permanent de guàrdia imposà les següents sancions:

Per alta traïció fou condemnat Jacint Mayol Arpi a la pena de vint anys d'internament i a deu anys de mateixa pena Josepa Oliveras Serra.

Per vendre articles a preus elevats s'imposà a Marià Buc una multa de set mil cinc-centes pessetes.

Per derrotisme fou condemnat Domènec Valls Cerdà a sis anys i un dia d'internament.

Per alta traïció es dictaren, també, les següents penes: Antoni Domingo Montserrat, a trenta anys d'internament, i Mercè Pujol, Antoni Domingo Sabater, Mercè Genis Tort i Frederic Tola Vasele, a sis anys i un dia d'igual pena. Foren absolts Ramon Cantacana Satorra i Pere Domingo Sabater.

Fou imposada una multa de dues mil pessetes a Josep Miranda per vendre a preus abusius.

També va veure aquest Tribunal la causa seguida a Vicenç Roca Artigas, director del Comitè d'Empresa de la fàbrica de teixits «Viuda de J. Tolrà», qual es feia responsable que l'esmentada fàbrica venia a preus abusius. Després d'haver-se comprovat el delicte, el Tribunal imposà al Consell de la fàbrica una multa de cinc-centes mil pessetes, i, a més, sis mesos d'arrest a cadascun dels individus de l'esmentat Consell.

*

A la tarda, el Tribunal Permanent de guàrdia fallà els següents expedients:

Per suposat derrotisme fou absolta Maria Serrano.

Per venda de sabó a preus abusius s'imposà una multa de mil pessetes a Modesta Quereguido.

Per vendre ous i conills a major preu del permès es condemnà Joan Olivella al pagament de la multa de cinc mil pessetes.

I, finalment, per vendre articles d'adroguería a preus exagerats fou condemnat Joan Gols al pagament de la multa de quinze mil pessetes.

DIVERSOS

Dintre el cicle de conferències patriòtiques organitzades pel Casal de la Cultura amb motiu de l'allistament de la joventut als Batallons del Bruc, avui, dijous, a les set del vespre, Anna Murià dissertarà sobre el tema «Per la defensa de les llibertats. Un Estat i una Nació».

— La Secció de Jubilacions de Camiseria i Corbateria (UGT-CNT) fa avinent, per a coneixement de totes les cases al detall del ram, que les obreres jubilades han de percebre 45 pessetes setmanals.

— En el sorteig públic efectuat ahir, dia 1 de juny, al Sindicat de Cecs de Catalunya, sortiren premiats els números següents de totes les sèries: Amb 62'50 pessetes, el 246, i amb 7'50 pessetes, el 46, 146, 346, 446, 546, 646, 746, 846 i 946.

— Per tal de posar a coneixement de tots els gràfics afiliats al Sindicat Obrer d'Indústries Gràfiques i Similars (UGT) afectats per la llei de 1925 un assumpte de molta transcendència, se'ls prega que passin pel seu estatge social (Passeig de Pi i Margall, 7) els dies 2 i 3, de quatre a set de la tarda.

— L'Associació de Funcionaris de la Generalitat de Catalunya prega a tots els seus afiliats mobilitzats de trametre la seva adreça a la Comissió d'Ajut al Combatent (Passeig de Pi i Margall, 58, segon, primera).

— Fins al dia 15 del mes corrent seran admeses a la Secretaria única de Segon ensenyament de Barcelona les inscripcions de matrícula per a exàmens d'ingrés d'acord amb les normes que estableixen l'Ordre del ministeri d'Instrucció Pública, del 20 de maig, inserida a la «Gaceta» del dia 26.

— L'Agrupació Professional de Periodistes (UGT) prega a tots els seus afiliats que varen emplenar oportunament el full de sol·licitud d'ingrés a la Federació Nacional d'Arts Gràfiques, que passin per la seva Secretaria, per tal de recollir el corresponent carnet.

CAMISERIA
FERRER BATLLES
36, Boqueria, 36
Caçadores punt; panyo, pell - Suèters-Pellisses, Guants, Pijames, Bufandes
Mitges FERRO BATES LLANA

E.R.C.

FOMENT REPUBLICA DE SANTS, Galileu, 9

La Comissió d'Esbarjo conjuntament amb la col·laboració de la Comissió d'Ajut a la Guerra constituïda a la mateixa entitat, organitza, sota la direcció dels mestres de música Josep Vilardell i del quadre escènic J. Escudé, per al proper diumenge, dia 5 de juny, un gran festival a profit dels seus consocis que lluiten al front. Es posaran en escena:

Primer. — La còmica sarsuela en un acte de's germans Quintero i música del mestre Chapí, «La Patria Chica».

Segon. — El sainet en tres quadres també dels germans Quintero, i música del mestre Brull, «La buena sombra», en la qual hi prenen part els eminents artistes: primera tiple, Maria Santoncha; senyora Pin, senyoretes Serra, Molero, Domínguez, Jover, Vila, barítono, senyor Massanés, Soler, Aycart, Salvador, Ventura, Escudé, Aycart (P.) i Borràs.

Tercer. — Gran concert, pels eminents artistes Maria Santoncha, Pepeta Nogués, Enric Sabarte i Massanés. Executaran fragments del seu escollit repertori.

ATENEU REPUBLICA DE GRACIA , Rius i Andrés, 1

Diumenge vinent, dia 5 de juny, a dos quarts de cinc de la tarda, aquest Ateneu celebrarà una extraordinària funció per a homenatjar els seus components del quadre escènic, Josep Porta, Antoni Bernier, Ricard Xifreu i Agustí Busquets (els tres últims mobilitzats).

L'obra escollida ha estat «Don Gonçal o l'orgull del gec», famosa comèdia en tres actes, original d'Albert Llanas, i la qual serà presentada acuradament i sota un excellent repartiment.

Es de creure que els nostres socis i simpatitzants veuran amb goig el motiu de poder tributar un senzill homenatge a aquests companys.

J.E.R.E.C.

REUNIO DE DELEGATS DE DISTRICTE

Dilluns, dia 6, a dos quarts de set de la tarda, tindrà lloc reunió de Delegats de Districte. La reunió, com de costum, se celebrarà al domicili del Secretariat General, Rambla de Catalunya, 24, principal primera.

Per la importància i extensió dels assumptes a tractar, la reunió començarà amb rigorosa puntualitat i la manca d'assistència significaria que hom s'adhereix als acords que es puguin prendre.

EXPOSICIO DELS DIBUIXANTS ANTIFEIXISTES DE LES J. E. R. E. C.

La Delegació de Premsa i Propaganda de les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català, està preparant la installació d'una exposició d'art de caire jovenívol.

Els dibuixants de la nostra organització, la major part amateurs, positius valors inèdits de l'art, junt amb un estol de reconegudes signatures artístiques, hi exposaran llurs obres, la majoria d'elles creades als fronts durant el descans de les jornades de guerra.

L'esmentada exposició, que promet ésser un èxit d'organització, estarà installada en un local cèntric de la nostra ciutat, durant els dies de la Diada del Llibre.

LES J. E. R. E. C. I LA DIADA DEL LLIBRE

Llegiu llibres, catalans!

Heus ací la consigna de les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català.

Els diferents aspectes de la literatura, novella, història, de caire social, filosofia, text, ciències, etc., els trobareu a l'«stand» que les J. E. R. E. C. installaran durant la Diada del Llibre en una popular plaça de la nostra ciutat.

Així mateix, la Delegació de Premsa i Propaganda organitzarà una sèrie d'actes culturals a diferents locals. Hi prendran part destacats escriptors.

RIQUISSIM CUBET DE CALDO
SOP
DE LA MATEIXA FABRICA PRODUCTORA DEL FAMOS CUBET DE CALDO "GALLINA BLANCA"
Passeig Pi Margall (abans Passeig de Gràcia), 53 - Barcelona

ANGLATERRA DAVANT L'EVENTUALITAT D'UN CONFLICTE ARMAT

¿Sistema d'empadronament nacional per a la utilització immediata de cada competència en cas de guerra?

Avui Chamberlain farà una declaració a la Cambra dels Comuns

Londres, 1. — El primer ministre farà demà una declaració a la Cambra sobre la conscripció de temps de guerra, que fou evocada ahir pel senyor Inskip.

Com és sabut, el senyor Chamberlain rebé, ahir, a la tarda, una delegació de membres del partit conservador que desitjaven interrogar-lo sobre el sentit de les paraules pronunciades ahir pel ministre de Coordinació de la Defensa. Sembla ésser que el senyor Inskip no va voler presentar la conscripció o reclutament en el sentit clàssic de la paraula, sinó més aviat com una mobilització de totes les energies de la nació.

Es molt aviat encara per a saber de quina manera el Govern creu poder assegurar tots aquests recursos, però es creu saber que la idea «reclutament genera» permetent la utilització de cada individu, sigui en l'exercici o fora d'ell, segons els seus mitjans o la seva competència, s'està estudiant actualment.

Si la declaració del primer ministre no donés totes les aclaracions esperades, els membres de l'oposició tenen el propòsit de demanar l'obertura d'un debat.

*

Londres, 1. — A conseqüència de la visita d'una delegació de diputats conservadors al senyor Chamberlain, ha estat publicat un comunicat oficial en el qual es diu particularment:

«El primer ministre informà els delegats que aquesta qüestió, junt amb altres qüestions similars, fou ja estudiada pel Govern, però que en l'hora actual, inconvenients d'ordre administratiu que s'han presentat per a la realització de l'esmentada suggerència, eren molt superiors als avantatges.»

Els diputats li donaren compte d'un sistema d'empadronament nacional per a la utilització immediata de cada competència en el cas d'un conflicte.

Defensa comú de Polònia i Txecoslovàquia

Varsòvia, 1. — El Club Democràtic, nova associació polonesa, presidida pel senador Michalowicz, ha celebrat avui una reunió dedicada a l'examen de l'actitud que ha d'observar Polònia respecte a Txecoslovàquia.

En la resolució adoptada es posa de relleu la necessitat de la defensa comuna de Polònia i Txecoslovàquia contra l'imperialisme alemany que amenaça els dos països.

La resolució acaba dient:

«A despit dels atacs injustos de la premsa reaccionària, el poble polonès assegura al poble txec els seus sentiments més amistosos».

La gran sessió del Comitè serà la d'avui

«El Foreign Ofice, escriu un corresponsal de premsa, resta optimista i creu que el pla d'evacuació podrà posar-se en pràctica abans de fi de mes»

París, 1. (Per telèfon). — Comentant la reunió tinguda ahir pel Comitè de «no intervenció», madame Tabouis remarca a «L'Oeuvre» que si bé fou dedicada a parlar de l'aspecte financer de la retirada de voluntaris es va canviar molt aviat de tema i es va tractar amb preferència de saber si Rússia es decantarà o no sota la pressió de França i Anglaterra, que insisteixen perquè accepti el pla anglès. «Es creu que no acceptarà —diu Mme. Tabouis—. La qüestió consisteix, doncs, a saber si les quatre potències seguiran endavant com legalment ho poden fer i aplicaran el pla elles soles, sense comptar amb el concurs de Rússia. Però això seria sentar un precedent que davant la política que Alemanya i Itàlia volen imposar a Espanya esdevindria molt perillós». Mme. Tabouis declara a continuació que la gran sessió del Comitè de «no intervenció» serà la del dijous, o sigui demà, la qual cosa no vol dir, ni molt menys, que el final de les deliberacions del Comitè sigui pròxim, atès sobretot que el Govern de la República i els insurgents de Burgos no han donat encara cap resposta.

El diari de dreta «L'Ordre», diu:

«Si Hitler i Mussolini han tingut diners per a dur les tropes a Espanya, ¿ens faran creure ara que no poden pagar-los el retorn? Si la bestiesa té un gruix, aviat arribarem nosaltres al punt més elevat. Es pretén, en definitiva, que les potències que han respectat la neutralitat participin en les despeses de la guerra internacional d'Espanya en la mateixa proporció dels que han violat cínicament, durant prop de dos anys, els més elementals principis del dret de gents.»

El «Foreign Office», segons el corresponsal de «Le Jour» a Londres, resta optimista a desgrat de tot i creu que el pla d'evacuació podrà posar-se en pràctica abans de la fi del mes que som, però cal remarcar, diu, que aquest optimisme no es pas compartit per l'opinió pública anglesa i que novament s'ha creat entorn de l'afer espanyol una atmosfera desagradable. D'una banda l'opinió s'irrita pels bombardeigs dels vaixells mercants britànics i per altra part s'inquieta davant del silenci de Roma respecte de negociacions franco-italianes.»

En el periòdic «L'Humanité», el redactor polític Gabriel Peri publica un llarg article en el qual es pronuncia en contra del pla britànic de «no intervenció». Diu que el pla primitiu del Comitè de Londres obligava al restabliment del control després de la sortida proporcional d'un contingent substancial de voluntaris. Ivon Delbos es va avenir a una modificació deplorable del pla inicial. El 6 d'abril, el Govern Lleó Blum va fer una nova concessió i ara, darrerament, el senyor Georges Bonnet ha acceptat que el control fos establert des que haurien començat en llurs gestions les comissions encarregades de l'esquesta. «El pla, doncs —diu—, és inacceptable, com fa alguns dies deia «Le Populaire». Gabriel Peri remarca que el control naval ja existeix, la qual cosa no ha impedit la intervenció germano-italiana. Per altra banda, afegeix, el Comitè de Londres no preveu el restabliment d'un control aeri, és a dir, que mentre el Pirineu serà bloquejat des de la base italiana de Mallorca, el material de guerra d'Itàlia i d'Alemanya continuaria arribant a Franco. El restabliment del control internacional al Pirineu no tindria, doncs, cap contrapartida, i Itàlia i Alemanya podrien continuar fent llur tasca.

S'ACCENTUEN LES DIVERGÈNCIES AL CAMP REBEL

Gibraltar, 1. — Les noves que van rebent-se de La Línia, confirmen els rumors circulats aquests darrers dies, relatius a una sagnant revolta que ha tingut Màlaga per escenari.

Les informacions que arriben a Gibraltar afirmen que als carrers de la ciutat andalusa, es va combatre durament entre el 28 i el 30 de maig. Els ferits, en gran nombre, han estat duts a La Línia.

Sembla que l'origen de la revolta és el desplaïment dels oficials espanyols franquistes, que no es resignen a ésser relegats a papers subalterns i —el que més els molesta— són posats a les ordres dels militars italians i germànics, a voltes de graduació inferior. També ha excitat molt els ànims la sort que ha corregut el general Yagüe, a conseqüència del seu discurs, esdevingut famós. A tot això cal afegir la irritació de la gent, davant la impotència de Franco per a imposar-se als invasors.

Els militars en rebellia, amb l'ajut dels requetès, han lliutat pel carrer durant moltes hores. Calgué la intervenció dels abundosos italians i alemanys residents a la regió per a reduir per la violència la revolta militar.

Han estat practicades nombroses detencions. Hom tem que aniran seguides d'execucions en massa, de les que tan grates són al terrorisme feixista, sobretot quan les víctimes a sacrificar són espanyoles. No tindria res d'estrany que hom anés a l'organització d'algun nou espectacle tauròmac, a l'estil del de Badajoz.

«Ha canviat totalment el sòrdid panorama dels asils d'antany, regits per una disciplina entre casernària i de presó, en llocs d'estada grata»

Ha dit el ministre de Treball, doctor Aiguader, en parlar de l'obra d'Assistència Social de la República

Un dels aspectes de la vida social al qual la República ha dedicat preferent estudi, amb un sentit perfectament humà, ha estat el que es refereix a Beneficència. Ha estat crear i perfeccionar aquelles institucions en les quals actualment predomina un sentiment fraternal i d'empar, en lloc de la disciplina autoritària i rígida que abans imperava.

Per això hem demanat al ministre de Treball i Assistència Social, doctor Aiguader, una exposició de l'obra que en tal sentit ha realitzat la República, i especialment de tot allò que fa referència a les noves orientacions referents a l'assistència familiar als orfes. I ens ha dit:

—Per una Ordre del Ministeri de Treball i Assistència Social, apareguda a la «Gaceta» del dia 22 de maig proppassat, ha quedat instaurat a Espanya el règim extra-asilar, que es titularà d'«Assistència Social als Orfes». En virtut d'aquesta Ordre, els infants desemparats, d'ambdós sexes, que fins ara venien essent enviats a Orfelinats, Asils i Refugis, seran acollits a la protecció i cura de famílies honorables, amb les quals conviuran com a fills, sota el pupillatge de l'Estat, el qual remunerarà adequadament aquestes famílies acollidores i vetllarà amb sollicitud per tal que els infants rebin l'adequat tracte material i moral, i una educació i instrucció que els converteixi en futurs homes de profit, de conformitat amb llur capacitat i inclinacions.

Però, tot i ésser això molt—continua dient el senyor Aiguader— no ha volgut deturar-se aci la política republicana d'Assistència Social. Era necessari avançar un pas més en el camí de les realitats progressives; era necessari procurar una família als infants orfes, proporcionar focus de tendresa i de calor de llar als qui en llur petita edat, se senten privats de l'estimació i de l'assistència dels seus pares. I aquest nou pas s'emprèn amb decisió i tacte en l'esmentada Ordre, puix que per ella els infants orfes de pare o mare fins els catorze anys, normals físicament i mentalment, que no comptin amb béns ni altres proteccions; els orfes de pare o mare fins a la mateixa edat, quan el progenitor supervivent sigui incapaç o no tingui recursos, podran acollir-se al règim d'assistència familiar, mitjançant el senzill procediment que en la disposició es determina. També es fixen en ella, amb estudiat encert, les condicions que han de reunir les famílies a les quals es confia aquesta delicada missió acolliodora i tutelar, condicions de les quals l'Estat s'assegurarà amb les convenients garanties.

A aquestes famílies els seran concedides pensions anuals de 912 a 1.095 pessetes, segons l'edat dels infants als quals s'encarreguen, i seran satisfetes mensualment, per dotzaves parts. L'Estat, per mitjà d'una ra que estem vivint, han estat innombrables els casos d'infants evacuats als quals s'ha collocat en règim d'assistència familiar i el resultat, en general, ha estat molt satisfactori. Poden assenyalar-se algunes excepcions confirmatòries de la regla i , per a evitar-les, hi ha el servei d'inspecció que s'ha creat i la tutela sollicita de l'Estat. Però —repeteix el doctor Aiguader— l'experiència portada a terme amb els infants evacuats, subjectes a un sistema semblant al que ara s'estableix, permet de tenir falagueres esperances sobre el resultat de la seva aplicació, tota vegada que en instaurar el dit sistema extra-asilar s'ha tingut molt en compte. Tot ha quedat perfeccionat, sistematitzat i regulat en l'Ordre que comentem.

Hi ha a més en projecte —acaba dient-nos el ministre de Treball i Assistència Social— una disposició complementària que, sobretot en aquests moments, facilitarà a moltes famílies el fer-se crrrec de nens i complir amb ells la missió que l'Estat els confia. Em refereixo al desig que s'atorgui a aquestes famílies, determinats avantatges en allò que és refereix al proveïment de queviures a fi que puguin atendre degudament al seu manteniment i al dels orfes recollits al seu si. D'aquesta manera se'ls compensarà la collaboració que van a prestar a l'Assistència Social.

Els governs francès i anglès protesten conjuntament contra els bombardeigs de ciutats obertes

Londres, 1. — El Govern ha encarregat al seu agent a Burgos que cridi l'atenció dels dirigents rebels sobre la declaració pronunciada ahir per Sir Neville Chamberlain referent al bombardeig d'Alacant, i que posi de manifest el sentiment d'horror que aquests mètodes de guerra inspiren a l'opinió i al poble anglès.

*

París, 1. — Tan aviat com fou informat del bombardeig de Granollers, el Govern francès ha cursat una comunicació demanant al Gabinet de Londres que s'associés a una protesta conjunta a trametre als dirigents rebels espanyol, per tal que evitin la repetició dels bombardeigs de ciutats obertes.

El Govern de París confia que la Santa Seu ajudarà aquesta gestió.

Les activitats dels espies nazis als Estats Units

Nova York, 1. — El Gran Tribunal Federal, prosseguint la seva enquesta sobre les activitats dels espies estrangers, ha pres avui declaració a deu testimonis: Quatre oficials de l'Exèrcit nord-americà, un oficial radiotelegrafista del «Bremen», a la dona rossa, no identificada encara, a una altra dona d'origen alemany i a altres tres persones igualment d'origen [illegible]

Llegiu sempre
"LA HUMANITAT"
el diari popular

Les subsistències

Racionament de patates

Havent estat posada a la disposició de l'Ajuntament de Barcelona una important partida de patates primerenques que haurà de vendre's al preu de 0'80 ptes. quilo, als mercats de la nostra ciutat, s'adverteix al públic barceloní que la distribució de l'esmentat article es farà tots els dies que hi hagi existència, començant el racionament pel número 62 del full de tiquets de patates, i alternant els números senars i parells del carnet de racionament familiar amb els dies de la setmana, per l'ordre que s'estableix:

Dilluns, senars; dimarts, parells; dimecres, senars: dijous, parells; divendres, senars; dissabte, parells. Si per retard en les arribades no pogués efectuar-se la distribució al torn que correspongui, la venda per aquest es farà la tarda del dia següent, per la qual cosa es dividirà en dues parts iguals la partida disponible, és a dir, una meitat serà venuda al matí, al torn del dia que s'escaigui; l'altra meitat, es vendrà a la tarda, al torn del dia anterior.

L'organització del present racionament de patates continua establerta a base de les fleques, que han estat agrupades als mercats de la ciutat, en la forma que s'anuncia als veïns en els cartells que hi ha exposats als llocs de venda de pa, i a les direccions dels mercats. Ningú, doncs, no ha d'anar a comprar a cap altre mercat que aquell que li correspon. Els ciutadans afiliats a les cooperatives hauran d'abstenir-s'hi en absolut de concórrer a comprar als mercats, car el racionament que els correspon els serà lliurat aquesta mateixa setmana a la Cooperativa a la qual estiguin afiliats. Tota altra cosa seria contribuir innecessàriament a crear un nombre de molèsties que perjudicaria a ells mateixos.

La Conselleria Regidoria de Proveïments de l'Ajuntament de Barcelona recomana al públic que segueixi les instruccions que es donen per al racionament i que procedeixi amb tota calma i serenitat per tal d'evitar aglomeracions i incidents desagradables. Cal que tothom sàpiga que no es començarà cap nou racionament mentre els tiquets del que hi hagi en curs no estiguin acabats. El públic farà bé de no deixar-se portar per precipitacions, que cap avantatge li reportaria.

LA RIFA

PRIMER: 30.015 Alacant.
SEGON: 9.736 València.
TERCER: 26.457 Alacant.
QUARTS: 15.960 Madrid; 14.730 Barcelona; 1.429 Cuenca; 25.689 Ciudadela; 35.042 Barcelona; 5.501 Barcelona; 23.826 Barcelona; 3.765 Barcelona; 17.427 València; 4.042 Madrid.

GRAN TEATRE DEL LICEU
TEMPORADA OFICIAL D'ART LIRIC
Avui, dijous, 2 juny 1938. Tarda, a dos quarts de cinc en punt: La diva MARIA ESPINALT cantarà amb els ovacionats artistes Matilde Martin, Ricard Mayral, Pau Gorgé i Antoni Palacios, la popular sarsuela de Vives
Doña Francisquita
Dissabte, 4 de juny. Tarda:
MARINA
per l'insuperable quartet líric Maria Espinalt, Hipòlit Lázaro, Pere Terol i Pau Gorgé.

Teatre Català de la Comèdia
Avui, dijous, tarda, a les cinc, i nit, a les deu:
Poema de Nadal
un acte i quatre estampes de Lluis Capdevila, i
EN GARET A L'ENRAMADA
sainet en dos actes de Joaquim Ruyra, per Enric Borràs, Maria Vila i Pius Daví.
Obres premiades en el Concurs del Teatre Català de la Comèdia.

FRONTO NOVETATS
Avui, dijous, 2 de juny del 1938. Tarda, a les 3'45:
A pala
SOLOZABAL - PEREA
contra
GALLARTA III - - UNAMUNO
Detalls per cartells.

FRONTO TXIKI ALAI
Tots els dies tarda
Grans partits
Detalls per cartells.

Shang-hai
Rambla de Catalunya
Cada dia ACADEMIA DE BALL de 8 9 i d'11 a 1
ORQUESTRES HAVANOLA-JAZZ
I EMPORIUM
Acurat servei al taulell
BARMAN PERET

CLINICA GALLEGO - VIES URINARIES
Consulta, 11 a 1, 4'30 a 9. P. 16 a 3
Carrer Nou de la Rambla, 18. PELL - SANG - VENERI - PROSTATA - MATRIU - IMPOTENCIA - DIATERMIA. Director: Dr. Riu Porta

antena

(VE DE LA PAGINA PRIMERA)

Ventosa no s'oposava a l'homenatge, però, això sí, fent constar la seva reprovació a tota iniciativa que no fos democràtica. Llegiu-ho: «...però mantenint la integritat del nostre pensament amb ple acatament del règim republicà i PLENA AFIRMACIÓ DE LES FORMES I PROCEDIMENTS DEMOCRATICS PER A MANTENIR O TRASBALSAR EL REGIM AMB UN PLE APARTAMENT DE TOT EL QUE SIGNIFIQUI MOVIMENTS DE SUBVERSIO MILITAR, VINGUIN D'ON VINGUIN.»

No cal dir que immediatament fou recordada als lligaires la seva complicitat amb la sublevació de Primo de Rivera. Però, qui sap, qui sap si l'experiència els n'havia fet penedir i ens el plaçava damunt els rails de la legalitat i de la democràcia. Els «Molt bé, molt bé!» amb què els corifeus del partit de Cambó havien clos les paraules de Ventosa podien donar lloc a creure una semblant inversemblança.

*

Després de l'any 1933 va venir el 6 d'octubre, una altra «rebellió» de les que no podien plaure als cambonistes. Bé és veritat que els qui l'encengueren foren els «legalistes» de Sant Isidre i els de la Lliga, oposant-se a les normes democràtiques dictades pel Parlament de Catalunya. Però hi havia hagut trets i amb això sí que no hi podia transigir l'ex-Lliga Catalana, fidel a la declaració feta solemnialment per Ventosa i Calvell l'any 1933.

*

Però després passà quelcom que desdeia el líder mellíflu dels conservadors. El 19 de juliol esclatà una sublevació militar, s'esdevingué un d'aquells fets considerats punibles pels homes de l'ex-Lliga. I, sense recordar-se que l'any 1933 Ventosa havia desnonat qualsevol intent de rebellió militar («vinguin d'on vinguin»), l'home es lliura als facciosos més que content; tant, que és el qui ha dirigit les finances del moviment. Havia d'ésser precisament Ventosa, l'home de les maneres i enemic de les rebellions (?), qui precisament, portés la veu cantant en la reunió que celebrà l'ex-Lliga Catalana uns dies abans del moviment per a fer decantar els reunits a favor de la rebellió. «Fixeu-vos en l'acord terrible que anem a prendre», observava un lligaire. I Ventosa replicava: «Passi el que passi hem de donar el nostre ajut a la rebellió.» «Vindran hores terribles», insistia el seu contraopinant. I Ventosa cloïa: «Passi el que passi.» I l'home de la «legalitat» feu decantar l'acord a favor de la rebellió criminal.

Aquells «Molt bé, molt bé!» amb què fou rebuda la declaració de Ventosa el 13 de desembre del 1933, sortia de llavis d'una gent que ara també diu «Molt bé, molt bé!» quan Franco declara que Espanya no està en els cossos dels infants morts per la seva aviació.

Visca el CALDOLLA!
Sonet acròstic
Vora la llar mig desolada i freda
Iscaelca en l'hora tendra d'un capvespre clar,
Aapleguen, com ovelles en la cleda,
Lercant un aliment i un benestar
Dhora, un chor d'infants, dolça fillada,
Oplèndida lliçó dintre les llars,
Lúcid exemple de família honrada,
Cara el demà, ensombreït d'atzars.
Ardua jornada pidolant la pauta;
La joia que demana i cerca el nauta,
Dun cop l'han assolida: goig pregon!
Ores ahir, si avui la vida els brinda
Llors de salut i ufanes en la llinda,
Ara el CALDOLLA els fornirà un nou món.
SOPA DE VERDURES (JULIENNE)
CALDOLLA
DEMANEU-LA ALS COLMADOS
Paquet per a 5 racions, 3'50 Ptes.
Vendes a l'engròs: PARADIS, 4 TELEFON 20107

HA SORTIT EL LLIBRE DE
Antonio Ruiz Vilaplana
(el conegut autor de l'obra "En dono fe")
LLETRA OBERTA ALS CATALANS
Text en català i castellà. Preu: 2 Pessetes
Editat pel Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya

Dijous, 2 de juny del 1938

la humanitat

Barcelona — Any VII — Núm. 1955

AUSTRIA contra ALEMANYA

OPOSICIO AL REGIM DEL TERCER REICH

Els industrials no accepten l'«Anchluss» imposat per la dictadura nazi

UN DOCUMENT IMPORTANTISSIM

per SULLIVAN

(Exclusiu per a LA HUMANITAT)

L'ocupació d'Austria per Alemanya ja té en la història un lloc prominent entre els «atracaments» comesos per les nacions «gangsters», com amb molt bon encert ha qualificat una distingida publicista nord-americana (Freda Kirchwey, gran amiga d'Espanya) als països que sofreixen el jou feixista. Austria és avui una regió més del Tercer Reich. L'«Anchluss» existeix completament i incondicionalment...

Però l'anexió es portà a terme «manu militari». El plebiscit d'aquell diumenge històric no podia celebrar-se perquè els resultats haurien estat un desmentiment a la suposada influència nacional-socialista a Austria. En primer lloc, la classe obrera austríaca era enemiga — per raons fàcils de comprendre — a la creu gammada de l'hitlerisme. La seva submissió a l'autoritat de Berlín no serà mai assolida.

Amb tot, existeix una altra realitat que ara es va coneixent gràcies a la documentació que ha pogut sortir de Viena, i que aporta interessantíssimes proves per als observadors que prediuen a Hitler grans dificultats en el Govern d'Austria. Aquestes dificultats es troben en l'oposició de la majoria dels interessos industrials a fusionar-se amb Alemanya. «Schuschnigg resistí fins l'últim moment, perquè comptava amb l'adhesió d'aquests.» Les contradiccions econòmiques plantejades entre Alemanya i Austria aconsellaven la resistència a no deixar-se absorbir pel sistema totalitari, centralitzat, del nacional-socialisme.

Poc temps després de tornar Schuschnigg de la seva célebre entrevista de Berchtesgaden amb Hitler, rebé un extensíssim document firmat pels elements més poderosos del món industrial austríac, pertanyents a l'«Associació Austríaca d'Indústria i Comerç» (Oesterreichisches Gewerbebund»). Reproduïm a continuació algunes fragments del susdit document, la importància del qual podrà observar el lector per si sol.

«Encara que les millors relacions possibles han d'ésser establertes amb Alemanya, hem de defensar la independència d'Austria. La pèrdua de la nostra independència davant les presents circumstàncies que dominen a Alemanya, seria desastrosa per a nosaltres... Hem estat i estem oposats a someter-nos al control dels càrtels i sindicats alemanys per als preus d'acer i ferro... El valor internacional de la nostra moneda ha augmentat, mentre que amb el marc alemany ha succeït el contrari. Des del 1933 fins al 1936 el percentatge del Reich en les exportacions mundials disminuí en el 8'3 per cent, mentre que Austria augmentava en més del 10 per cent... La nostra agricultura sofriria també moltíssim si unissim la nostra economia amb la del Reich... Alemanya vol obligar-nos a fer-li vendes pagant-nos en marcs que no podem utilitzar a l'estranger. El Reich ens deu seixanta milions de «schillings» i no sabem quan ens els pagarà... Alemanya no pot continuar pagant pels seus armaments sense incórrer en el perill de veure enderrocada la seva circulació fiduciària interna... Nosaltres tenim una reserva d'or molt més elevada que la seva... La major part de les nostres indústries i professions estan condemnades a la ruïna si nosaltres perdem la nostra independència i ens convertim en «gleichgeschalter» (coordinats). No existeix la més lleu possibilitat que la situació econòmica d'Alemanya millori en un futur pròxim...»

*

Aquest document és definitiu pel que fa a les conclusions i la solvència de les signatures que l'avalen. Posa de manifest un niu d'obstacles en el procés de penetració que el Reich està efectuant, conseqüència inevitable a l'ocupació purament militar. No és solament el proletariat, sinó també el capitalisme austríac el que es resisteix a la «colonització» del seu país. Dades estadístiques completes que acompanyen el document en qüestió demostren—en llurs pròpies paraules—que **«seria fatal la rendició de la vida industrial d'Austria al Tercer Reich.»**

Aviat haurem de veure'n les conseqüències. La història es desenvolupa a pas de càrrega, amb el ritme d'una època en què els esdeveniments es succeeixen uns als altres amb rapidesa vertiginosa...

ERRADA En l'article titulat «¿Quin és el deute secret d'Alemanya?», publicat ahir, per error de còpia en l'original aparegué una errada que interessa remarcar per la importància que té. En referir-se a la liquidació de beneficis imposats pel Reich als industrials i comerciants es fixaven aquells en el **80 per cent i 60 per cent**, quan, en realitat, havia de dir 8 per cent i 6 per cent.

CRONIQUES DE JEXAS A TXECOSLOVAQUIA

IV

No res en l'aspecte general de la capital txecoslovaca ni en l'actitud de la població no podria fer suposar que el món enter s'inquieta per la sort del país. Hi veien les multituts radiants de cada dia, el mateix bonjanisme que envaeix totes les classes, la mateixa activitat comercial industrial, cultural o artística. Cap traça de pànic ni d'inquietud. En el moment de l'«Anchsluss», amb les noves de concentració de tropes alemanyes a la frontera txeca, va haver-hi a la capital excés d'alarma i d'angoixa. Passat el perill, tot torna a l'ordre. Revé la calma i amb ella la confiança. Confiança en el seny dels dirigents, dels quals hom coneix la capacitat i el patriotisme, i confiança en la força i la lleialtat dels poderosos aliats que — hom hi compta — no permetrien una agressió contra el país.

Però si el públic en general és optimista, els medis dirigents, ells mateixos, no amaguen llurs neguits i inquietuds.

El President Benes roman optimista. No podeu escoltar-lo sense tenir la clara evidència de trobar-vos en presència d'un dels homes més sagaços, clarividents i sincerament pacífics i democràtics del nostre país. Si tots els dirigents europeus s'inspiressin en la seva lleialtat, en un mateix repecte als interessos i a la dignitat d'altri, la pau internacional i el benestar dels pobles laboriosos serien infinitament millor assegurats.

Fins a la seva accessió a la direcció de l'Estat, M. Benes va ésser ministre d'Afers Estrangers de la República Txecoslovaca. Ni l'Austria o l'Hongria, ni la Polònia o l'Alemanya. no van tenir queixa d'ell. Si M. Benes no ha pogut realitzar tractats més duradors i estables amb els dos països vençuts de la dual monarquia dels Habsburg, és que la seva política es ressentia sovint de l'egoïsme sòrdid dels medis capitalistes del seu país. Tothom coneix, per altra banda, el paper distingit que l'home d'Estat txecoslovac ha jugat tant de temps a Ginebra, amb vistes a construir la pau i consolidar la seguretat collectiva.

M. Benes, diguem-ho, és optimista, però és el seu un optimisme vigorosament raonat i, a fi de comptes, força mitigat. El President pensa que el perill immediat ha passat de moment, que l'acord anglo-italià i les converses franco-britàniques han produït efectes ben marcats i que, per altra banda, l'entrevista Hitler-Mussolini no ha pas agreujat la situació. Si les setmanes que s'apropen confirmen aquesta impressió favorable, aleshores M. Benes creu que la pau s'haurà salvat per una temporada, un any o cosa així, i que aquest intèrval podria aprofitar-se per a preparar-ne una altra. Perquè, ens diu M. Benes, si en altre temps hom tenia l'ambició d'organitzar la pau per deu o vint anys, actualment cal ésser més modest.,

M. Benes no desespera pas de poder arranjar pacificament les relacions amb els alemanys sudetes. Sembla disposat a jutjar amb una certa indulgència filosòfica els excessos del moviment henleinià. Cal que passi la febre — pensa — després serà molt més fàcil d'arribar a un equilibri estable i racional. Es per això que Txecoslovàquit està disposada a fer a la seva minoria alemanya com a les altres minories nacionals, àmplies concessions sense altra condició que la integritat de l'Estat, així com del seu règim de llibertat i democràcia que vol veure salvaguardades. El President insisteix molt sobre el caràcter fondament democràtic del poble txec i no deixa cap dubte sobre la determinació d'aquest de defensar la llibertat per tots els mitjans. Però la tasca immediata i més urgent per a M. Benes és de superar, sense dany irreparable, la crisi internacional actual, i després, hom podrà atacar el problema central amb més calma i més deseiximent.

Es per això o almenys en aquests termes que el President de la República esbossa els seus punts de vista. Comprenem prou bé que les greus responsabilitats del seu càrrec li imposen en aquest moment una gran reserva en donar precisions sobre certes qüestions particularment espinoses. Però té de la situació una concepció clara, lògica i exempta d'ilusions. El seu optimisme relatiu constitueix, sens dubte, una força en les circumstàncies actuals. Diguem, tanmateix, que àdhuc sota aquesta forma atenuada, no és compartit per les altres personalitats txecoslovaques que hem pogut consultar.

BENGALES DE GUERRA

FI DE MAIG

En traçar aquestes línies, hauran estat absorbides per la clepsidra implacable del vorac Saturn les darreres hores del mes de maig corresponent a l'any de gràcia 1938. Molts mesos de maig han presenciat la nostra vida, ja un xic allargassada. El d'enguany, però, és un dels mesos de maig més desproveïts d'encisos que recordem.

Quan érem menuts, al nostre collegi confessional, celebràvem pel maig, el mes de Maria, on lluíem les nostres veus incipients en unes cançonetes molt inspirades i la família ens feia portadors de belles toies per al «mes». Encara hi havia les comunions, amb un davassall de ciris, d'estampes, de xocolata, de xarop..., etc. El mes de maig, precursor de les vacances estivals era un mes molt ben rebut a l'escola.

Anys més cap ençà, el maig era un mes interessant. Començava de fer bonança. Apareixien els nostres capells de palla i les «toilettes» vaporoses de les noies. Tot plegat era una bestreta de l'estació dels banys i de les festes majors, tan grata a aquells que tenien pocs anys, i sabíem «conllevar-los» amb pocs diners...

Quina diferència dels maigs d'aleshores amb aquest maig rúfol i turmentós d'enguany. Qui seria gosat de vestir-se, amb un maig com aquest, robes vaporoses? Enmig d'aiguats, de vents, de freds glacials, de tota mena d'inclemències del temps, hem dubtat si vivíem un maig barceloní o un desembre a Lapònia. Cada dia un raig? Creieu-vos-hi! No pas un raig sinó un diluvi és allò que hem suportat gairebé cada dia. Quan ens ha caigut damunt un raig, no ha estat pas aigua. Ha estat de bombes.

No tenim gaires motius per estar contents del maig del 1937. Però sota una colla d'aspectes —Castelló, Sagunt, No Intervenció, i altres calamitats — el maig d'enguany, ja sortosament difunt, li passa la mà per la cara. A dir veritat, era més grat portar flors al mes de Maria que no pas bregar per portr carxofes a casa. I era més agradivol i raonable l'ús que fèiem dels nostres disset o divuit anys —estrenar roba prima i flirtejar amb les noies—, que allò que aquest maig sinistre i malastruc ha obligat a fer als que tenen disset o divuit anys sota el signe d'aquest maig turbulent i indesitjable.

J. M. FRANCES

Es posa en coneixement de tots els farmacèutics evacuats de les comarques lleidatanes que es trobin accidentalment a Barcelona, que seran atesos per un company de la Delegació de Lleida, a l'estatge del Collegi Oficial de Farmacèutics de Catalunya (Claris, 24, pral.1, els dimarts, dijous i dissabtes, de dos quarts de dotze a dos quarts d'una.

Des de Canton a Praga i des de Txecoslovàquia a Espanya

¿FINS A QUIN PUNT PODEN OBRAR, SENSE TROBAR RESISTENCIA, ELS TRES ESTATS TOTALITARIS?

«Si el bombardeig de ciutats republicanes continua, el Govern es veurà obligat a prendre represàlies», s'anuncià a lord Halifax

París, 1. — «Estranya manera de preparar la unitat d'Espanya —observa el periòdic «La Republique», que no és amic de la República Espanyola— matant dones i nens».

El bombardeig de Granollers per avions estrangers ha estat ordenat precisament el dia de la reunió del Comitè de No intervenció, com el bombardeig de Cerbère havia estat ordenat el dia de la primera reunió de dit Comitè. El sentiment d'horror és general i no l'oculten àdhuc els periòdics dretistes favorables als facciosos.

L'opinió pública francesa demana que no es limiti la protesta a l'expressió humana contra la barbàrie, sinó que el Govern francès prengui una actitud ferma i concreta.

Una informació de Londres en el dretista «Le Journal», anuncia que l'ambaixador d'Espanya a Anglaterra, Azcárate, s'entrevistà ahir amb lord Halifax, al qual declarà que si els bombardeigs de ciutats republicanes continuen, el Govern espanyol es veurà obligat a represàlies. «La temença de veure generalitzada una forma de guerra que Anglaterra condemna obertament —diu el periòdic— aconsellerà el Govern de Londres a prendre novament una iniciativa per a obtenir la protecció de les poblacions civils espanyoles».

Als cercles esquerristes es pregunta si el salvatge bombardeig de Granollers no és la contestació italo-alemanya a la nota del Govern espanyol. ¿Quina serà l'actitud dels Governs francès i anglès davant d'aquest nou «chantage» que vol comprovar fins a quin punt poden obrar sense trobar resistència els tres Estats totalitaris que desenvolupen els seus plans sagnants des de Canton a Praga i de Txecoslovàquia a Espanya?

*

Londres, 1. — El redactor diplomàtic del «Daily Herald» escriu el que segueix: «Els generals alemanys i italians a Espanya han assolit una victòria: Barcelona, València i Alacant han estat bombardejades. El general Franco ha comprés per fi que per a ell és una mala política bombardejar les poblacions civils, perquè el seu propòsit no és solament guanyar la guerra, sinó després d'ella governar Espanya. Bombardejar les poblacions civils pot servir per al primer, però ha d'ésser infinitament més difícil el segon. A més, això actua sobre l'opinió pública del seu propi territori. Els seus propis partidaris es troben disgustats i són hostils a això. La resistència dels adversaris creix. Franco ha de servir-se ja de milers de soldats per a assegurar l'ordre i per a sotmetre el país. El seu país es fa cada vegada més difícil a mesura que creixen els ressentiments provocats pels bombardeigs.

[illegible]

Però aquest pla espanta els alemanys i els italians. No creuen que, encara que marxant les coses bé, el que mai no ocorre en la guerra, la victòria en aquestes condicions podria ésser obtinguda abans de la primavera pròxima o mai. Ara bé, tenen una impaciència desesperada per a acabar ràpidament la guerra.

Particularment per els italians, els retards són perillosos. La guerra representa un seriós esforç psicològic que es fa cada vageda més impopular a Itàlia. Un altre any de guerra seria una perspectiva terrible.

[illegible]

El «News Chronicle», en un editorial titulat «Cal actuar ara mateix», escriu:

«L'ambaixador d'Espanya ha notificat al Govern anglès que si els raids dels avions rebels sobre les ciutats obertes continuen, haurien de portar-se a cap represàlies. Deplorem aquesta nova extensió i aquesta forma repugnant de la guerra; però el Govern espanyol ha tingut, almenys, la decència d'anunciar per endavant la seva decisió, perquè, si això és possible, s'eviti el recórrer a aquestes mesures. Aquesta decisió no ha estat presa sinó després de provocacions de la més extrema gravetat i després de repetides protestes que han resultat totalment ineficaces. Damunt el Govern anglès pesa ara una gran responsabilitat, puix que sap que, fora que es faci quelcom ràpidament, els bombardeigs aeris de ciutats espanyoles s'intensificaran. El mes de febrer, el Sr. Eden anuncià que el Govern havia examinat un pla gairebé ultimat que seria presentat als altres Governs. ¿No és aquest el moment per a presentar-lo ràpidament? Si el rebutgen, la responsabilitat caurà damunt d'ells; però el Govern britànic té l'obligació, davant d'ell mateix i davant del seu poble, de provar públicament que en el que a nosaltres es refereix no hem descurat res per tal de posar fi a aquests horrors.»

La pianista Maria Campmany, víctima del bombardeig de Granollers

Comentari llegit als micròfons de les emissores de la Direcció General de Radiodifusió.

Maria Campmany. Els que gusten de la bona música, la coneixien. Rebien les excel·lències del seu art a través del micròfon. Els seus concerts —piano acaronat per mans de virtuosa— eren aplaudits amb el pensament i el comentari elogiós. Es així com aplaudim davant d'un aparell de ràdio.

Maria Campmany es morta. Ha mort assassinada per la metralla feixista. Entre les vides que darreament ens han pres, hi ha la d'aquesta noia intel·ligent, bonica i posseïdra d'una ànima d'artista que iniciava un camí triomfal.

Un nou crim a sumar als milers de crims comesos. Una nova monstruositat que hem d'afegir a les mil monstruositats comeses per aquells que, abjectes, pretenen ésser defensors de l'ordre, de la moral, de la llei i, encara, de l'Església.

Les ales que portaven la mort fugiren. La feina repugnant era enllestida. Entre les runes d'allò que fou llar amorosida per la pau, hi havia, destrossats, uns cossos innocents; els acabaven de prendre la vida. Aquestes són les gran victòries de què pot vanagloriar-se Franco; aquestes són les grans victòries que presideix el feix i la creu gammada; aquests són els actes de terrorisme que inspiren al senyor Chamberlain paraules de cauta condolença.

Als nostres ulls, el companyerisme i l'admiració transfiguren Maria Campmany en el tràgic símbol d'un poble que tan sols anhelava viure en plenitud de consciència i que ha de sucumbir alevosament assassinat. Però no sucumbeix tot el poble; per cada nova víctima són milers i milers de llavis que clamen venjança; cada nova brutalitat significa renovar en els nostres cors el jurament d'exterminar a qui no obeeix altra llei que la de l'extermini.

L'art de la pianista Maria Campmany ja és un record. N'hi hagué prou amb un instant perquè el present —ple de futur— esdevingués passat. Però hi ha passats riquíssims de futur. I rica en el futur serà la sang que darrera d'ells deixen els criminals que serveixen Franco, el protegit del Vaticà. La mort d'un innocent no queda impune; menys hi pot quedar la mort dels centenars que Franco, l'ex-home minúscul, ha sacrificat i sacrifica al seu complex d'inferioritat. Dia vindrà que Franco haurà de contemplar a totes hores, de nit i de dia, les víctimes de la seva vessània. I no li valdrà tancar els ulls. I no li valdrà submergir-se en les tenebres de la ceguesa. Els que ara ell mata viuran en el seu pensament i no el podran salvar de la tortura ni aquells que ara beatificament, hipòcritament, el beneeixen.

Magnífica iniciativa del «Centre Català» de Santiago de Chile

CATALUNYA AL NOU MON

El Centre Català de Santiago de Chile installà magníficament la Biblioteca Popular que li concedí la Conselleria de Cultura de la Generalitat i la posà a l'abast dels catalans i xilens que s'interessen per la nostra cultura nacional i humana.

El Centre Català ha organitzat uns festivals de propaganda que han estat un gran èxit i que han servit per a adquirir queviures per als infants orfes de guerra i refugiats. La primera tramesa d'aquests queviures està per arribar en una forta expedició de llet condensada.

Ara el Centre Català de Santiago ha tingut una magnífica iniciativa. En nom de tots els catalans xilens ha ofert a Assistència Infantil els queviures mensuals necessaris per a subvenir a les necessitats d'una de les admirables colònies seves d'infants orfes de guerra i refugiats amb un nombre inicial de quaranta nens i nenes.

El Centre Català de Santiago de Chile ha posat aquestes quaranta places a la disposició del Comitè lleidatà pro evacuats de les comarques lleidatanes del Sègre per tal que els seus nens evacuats i mancats de recursos puguin ésser atesos i educats amb cura i amor en el magnífic Mas Villalba, prop de Cardedeu, on en repòs sanitós és refaran de les dissorts i penalitats llurs i esdevindran infants útils a la nostra terra.

Aquesta iniciativa ha estat agraïda pel Comitè Popular d'Ajut als evacuats de les terres lleidatanes entusiasmats amb aquest acte espontani de solidaritat patriòtica i humana de llurs germans exiliats en llunyanes terres que acudeixen, àdhuc més de pressa que els catalans peninsulars, a l'ajut dels infants víctimes de la barbàrie i malvestats dels exèrcits de les potències del mal.

Centre Català de Santiago de Chile, Colònia d'Assistència Infantil, serà un esperó i un lligam per als catalans d'Amèrica i un real i eficaç ajut humanitari, fraternal i d'una transcendència cabdal en l'esdevenidor d'aquests infants dissortats que han d'ésser els catalans de demà, els quals recordaran sempre l'espontani i bell gest del Centre Català de Santiago de Chile, en representació dels nuclis de catalans residents en terres andines del Pacífic.

DR. J. RIERA I PUNTI

Casal i pati del "Mas Villalba", CENTRE CATALA DE SANTIAGO DE CHILE Colònia d'Assistència Infantil